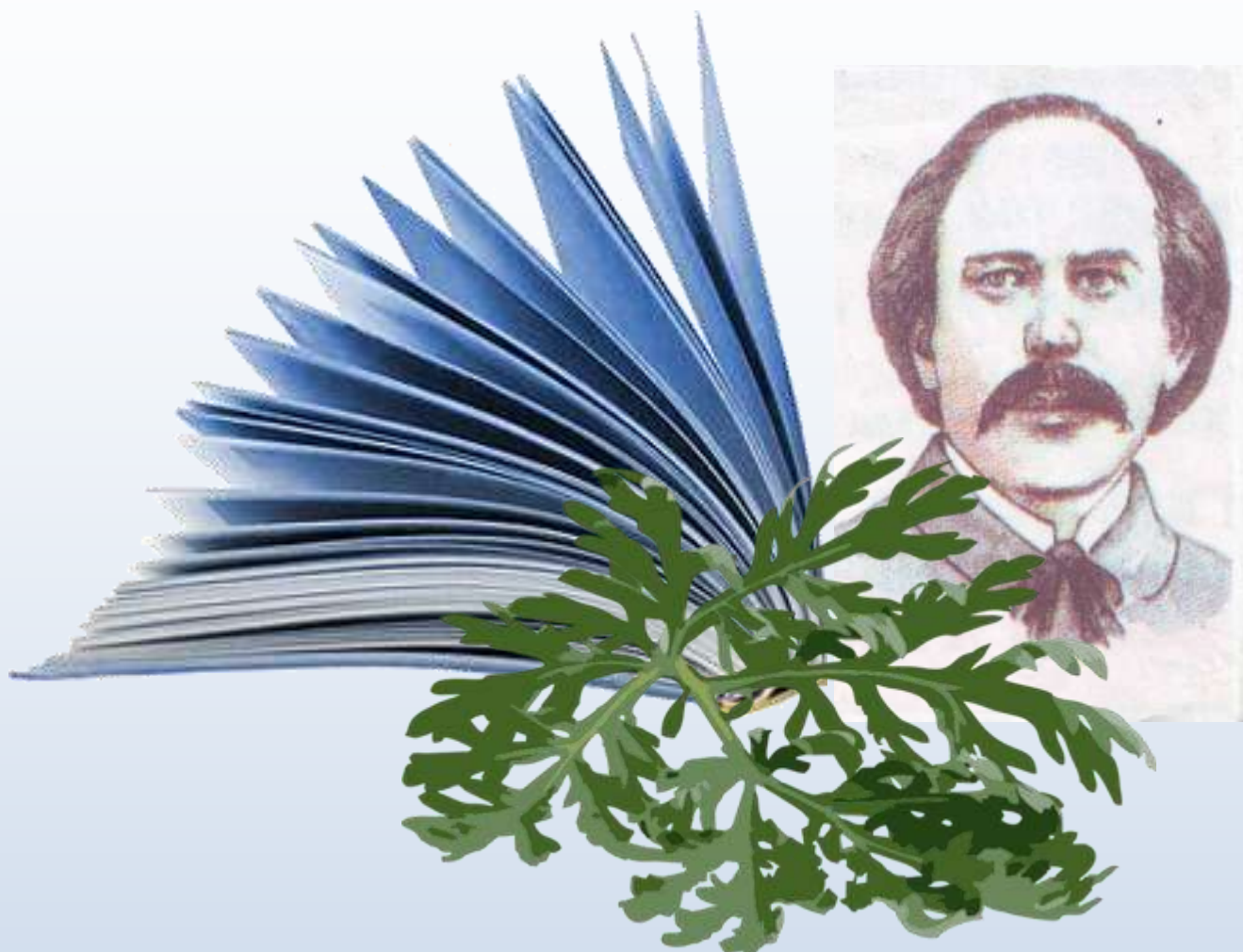

СКАДОВСЬКА ЗАГАЛЬНООСВІТНЯ ШКОЛА І-ІІІ СТУПЕНІВ №2

МИКОЛА ВОРОНИЙ. ЄВШАН-ЗІЛЛЯ

**УРОК УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У 6 КЛАСІ
УЧИТЕЛЬ ЗУДЕНКОВА І.М.**

Тема: М.Вороний «Євшан-зілля»

Мета: ознайомити учнів з історичною основою та змістом поеми «Євшан-зілля»; допомогти глибше усвідомити ідейно-художні особливості твору; розвивати навички аналізу поеми, висловлення власної думки щодо прочитаного; виховувати почуття патріотизму, вірності Батьківщині.

Обладнання: Портрет письменника, твір, ілюстрації до твору, полин, калина.

Тип уроку: комбінований.

*Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.*

В. Симоненко

Перебіг уроку

I. Організаційний момент.

На минулому уроці ми познайомились із життєвим і творчим шляхом відомого українського поета Миколи Вороного та його поемою «Євшан-зілля».

Неможливо зануритись у зміст літературного твору, не знаючи біографії автора. Для того щоб пригадати історію життя письменника, виконаємо тестові завдання.

II. Актуалізація опорних знань.

1. Виконання тестових завдань.

1. Рід батька М.Вороного:

- а) ремісник;
- б) торговець;
- в) шляхетно-духовний.

2. Роки життя М. Вороного:

- а) 1880— 1940;

б) 1871—1938;

в) 1970—1990.

3. Університетську освіту М. Вороний отримує у:

а) Києві, Львові;

б) Празі, Відні;

в) Львові, Відні.

4. Хто з родичів мав найбільший вплив на формування свідомості хлопця:

а) батько;

б) дідусь;

в) мати.

5. У м. Львові Вороний заснував:

а) початкову школу;

б) драматичну школу;

в) школу бальних танців.

6. Що особливо зближувало М. Вороного з його сином Марком?

а) обидва були літературними критиками;

б) обидва були акторами;

в) обидва були письменниками.

Отже, на перше місце у творчості М. Вороного, безперечно, слід поставити твори про безмежну любов до України, про її мужніх, відважних борців, які готові відстоювати свободу в будь-який спосіб. Адже людина, яка не любить іншої людини, ніколи не зможе полюбити країну. На жаль, довгий час творчість письменника була заборонена. Вивчаючи біографію поета, ви звернули увагу на те, що його життя минало в постійних переїздах з місця на місце. Мабуть тому

М.Вороний постійно цікавився історією українського народу. Знайомлячись із пам'ятками давнини, він знайшов один факт, який його дуже вразив і в подальшому був покладений в основу поеми «Євшан-зілля».

На попередньому уроці ви розподілилися на групи та отримали завдання. Зараз представник із кожної групи розповість цікаві факти з даної теми.

Група істориків: У Галицько-Волинському літописі є цікавий факт: під час війни маленький син половецького хана потрапив у полон до руського князя. Той оточив дитину славою, розкошами. Поступово хлопець забув, хто він і звідки. Але старий хан страждав від розлуки. Він послав людину, яка б нагадала юнакові про рідний край. Ось слова з літопису: «Мов же ти йому слова мої, співай же йому пісні половецькі. А якщо він не схоче – дай йому понюхати зілля, зветься Євшан». Хлопець понюхав зілля і зізнався: «Да лучше есть на своей земле кистями лягти, аниж на чужей славному бути».

- А що ж це за зілля?

Група ботаніків: Полин – трав'яниста або напівкущова рослина родини складноцвітних з міцним запахом, гірка на смак. У світі існує близько 500 її видів, в Україні розповсюджено понад 20 видів. Росте скрізь, як бур'ян. Деякі види використовували як лікарські рослини, деякі – як корм для тварин; кримський різновид – отруйний. Євшан-зілля – поетична назва степового полину.

- Назву рослини часто використовували у літературі. Як саме?

Група літературознавців: Цей образ широко використовували у народній творчості, художній літературі. Наприклад: «Чому не видно ніде Євшан-зілля, яке повертає людину на розум?» (Микола Чабанівський); «Під рукою в мене знайшлась фіолетова материнка, я розтерла її пальцями, понюхала, наче Євшан-зілля» (Ірина Вільде)

Спостереження.

Перед вами знаходиться зразок полину, який росте безпосередньо на території нашої місцевості. Уважно розгляньте його, розітріть листя, понюхайте його. Чи має ця рослина запах?

А зараз ми послухаємо інформацію про властивості запахів.

Група Одорологів (Знавці запахів). Запах – властивість предметів, речовин діяти на органи нюху. Учені стверджують, що запах має на підсвідомість людини особливий вплив: одні заспокоюють, інші бадьорять, збуджують нервову систему. Запахи тісно пов'язані з почуттям людини. так, запах хліба може нагадати рідний дім, запах трави – дитинство.

Психоемоційна релаксація.

- *А зараз перш ніж розпочати серйозну роботу, давайте трохи перепочинемо й на хвилинку перенесемося до літнього степу, напоєного пахощами степових квітів.*
- *Заплющіть, будь ласка, очі.*
- *Уявіть: ви стоїте серед безкрайого таврійського степу, наповненого ароматами трав. Над вами блакитне чисте небо, ви відчуваєте, як вас овіває ласкавий вітерець, а сонячне тепло сповнює енергією. Ви повністю заспокоюєтесь і згадуєте найприємніші хвилини свого життя. Все, що вас оточує, належить у цю мить тільки вам.*
- *На вашому обличчі з'являється щаслива посмішка, ви повільно розплющуєте очі й повертаєтеся до кабінету.*

III. Повідомлення теми і мети уроку.

На уроці ми поговоримо про тему вірності Батьківщині в поемі М.Вороного «Євшан-зілля». (запис у зошитах числа і теми уроку)

IV. Мотивація навчальної діяльності школярів.

Сьогодні, розглянувши поему «Євшан-зілля», ми

- визначимо особливості цього твору;
- дізнаємось, що таке патріотизм, кого називають патріотами і яка роль Батьківщини в житті людини.

Епіграфом уроку слова В. Симоненка: (запис у зошити)

*Можна все на світі вибирати, сину,
Вибрати не можна тільки Батьківщину.*

- Що в житті людина не може вибрати?
- Що для кожної людини є найріднішим?

V. Сприйняття і засвоєння навчального матеріалу.

Любов до рідної землі – найпотаємніше почуття людини, і ким би вона не була, багатем чи жебраком, ученим чи хліборобом. – і якою б вона не була – дорослою чи малою, рідна домівка кличе до себе, надзвичайною силою притягує, манить спогадами, тривожно сниться довгими зимовими ночами, відгукується в серці маминою піснею, навіює духмяні запахи квітів дитинства - матіоли й чорнобривці. Почуття любові до Батьківщини ще більше загострюється, коли знаходишся далеко від неї й переходить у тяжку тугу, коли довгий час доводиться жити на чужині як саме і було в житті М.Вороного.

- Як ви розумієте поняття «патріотизм»?
- Чим відрізняються значення слів «батьківщина» й «Батьківщина»?
- А зараз ми об'єднаємося в групи. Кожній групі буде дано відповідне завдання.
- А зараз ми перевіримо, як ви попрацювали над змістом твору. підібрали цитати.

1-ша група – досліджують роль вступу та висновку у творі, їх зв'язок.

2-га група – дають характеристику героям твору.

3-га група – знаходять у творі описи, з'ясовують їх роль.

- Які види описів ви знаєте?(портрет, пейзаж, інтер'єр).
- З якою метою письменники використовують у своїх творах описи?

4-га група – досліджують у творі художні засоби, визначають головну думку твору.

Практикум з теорії літератури.

- Визначте жанр твору «Євшан-зілля».
- Пригадайте визначення поеми.

«Літературне лото».

Установіть відповідність між художніми засобами та їх назвами.

<i>Епітети</i>	<i>Чи не те ж з тобою сталося? Що ж це враз з юнаком сталося?</i>
<i>Метафори</i>	<i>Мов злодій, наче вітер у негоду, наче лагідна молитва</i>
<i>Риторичні запитання</i>	<i>Гучні слова, спів дужий, зілля чарівне</i>
<i>Порівняння</i>	<i>Шугаєш ясним соколом у хмарах, сірим вовком в полі скачеш</i>

Отже, проаналізувавши поему, ми можемо сказати, що кожна людина має своє «Євшан-зілля», яке для неї є символом рідного краю.

- А як ви гадаєте, яка рослина є символом нашого краю? Чому?

VI. Підведення підсумків уроку.

На вашу думку, від кого залежить майбутнє країни?

Майбутнє кожної людини залежить від кожного з нас. Ми повинні дбати про рідну землю; вміти цінувати й шанувати людей, які там живуть. Мати бажання вчитися, працювати, любити. Пам'ятайте: ми –українці і варті найкращого .

Гра «Я-українець»

(Дітям заздалегідь роздаються паперові сердечка).

Кожен з вас сьогодні мав можливість визначитись, чим є Батьківщина для нього. Я пропоную вам віддати свої серця рідній Україні, а на серці написати те, що ви будете робити заради неї.

VIII. Домашнє завдання.

Звичайно, наш урок пов'язаний із сучасністю, бо без минулого немає майбутнього, тому я хочу запропонувати вам написати вдома твір на одну із запропонованих тем.

«Якою я бачу Україну в майбутньому?», «Що для мене є «Євшан-зіллям?»